

What happened to...

Gewild Wonen

6 april 2017

MARLIES ROHMER
Architect

Architect Marlies Rohmer is met een camper het land in getrokken om te zien hoe het haar gebouwen is vergaan. Ze bekeek hoe het gebouw erbij stond en ging met de gebruikers in gesprek. De komende weken deelt Rohmer in een serie essays op Architectenweb haar bevindingen. Vandaag aflevering 5: woningbouwproject voor bouwexpositie Gewild Wonen in Almere.

Experimenteren in de jaren '90

Het eerste dat in mij opkomt als ik in crisisjaar 2014 op ons project in Almere kom aanrijden, is: dit project zou in deze tijd niet meer kunnen. Te experimenteel, ziet er niet als woningbouw uit. Ritme, symmetrie - asymmetrie, de onregelmatigheid is mooi. Je ogen moeten zoeken naar hoe het zit.

Het project ligt er adembenemend bij, op het eerste gezicht nauwelijks verouderd, het vervult me met grote trots. Overwoekerd door paradijselijk groen, dat wel. Waar ik altijd bang voor was, de beperkte houdbaarheid van zo'n specifieke vorm, zo'n karakteristiek voorkomen, het 'geen-gezicht-2001-gevoel', te gedateerd, vind ik gelukkig niet aan de orde. Het blijft een heel sterk, trots project, de eerste ideeën staan nog als een huis.

Dit complex is enerzijds een kind van zijn tijd, anderzijds - voor zover je dat over je eigen werk kunt zeggen- nog steeds actueel. Het is een van onze meest gepubliceerde gebouwen, nu na 13 jaar wordt het nog steeds gepubliceerd. Het project interacteert niet erg met zijn omgeving. Deze experimentele wijk in Almere is een soort rariteitenkabinet geworden waar verschillende projecten naast elkaar soleren.

Ik had gedacht dat mensen zich misschien 'in een formule gepropt' zouden voelen, gevangen in mijn concept. Binnen heeft echter iedereen vrolijk lopen timmeren, zoals het ook bedoeld was. Het

is vooral interessant om te zien dat de categorie bewoners varieert van alleenwonend tot gezin. Alleenwonenden hebben de dubbele hoogte van de woonhal volledig intact gelaten, met soms geweldige designinterieurs. Gezinnen hebben er vrolijk nog wat kamertjes bij geklust en de vide dichtgezet, prima.

Gevelbeeld

Het gevelbeeld met de aluminium lamellen blijft geweldig, veel beter dan de eeuwige vitrages die iedereen voor (te grote) glasvlakken hangt. Nederland kan in principe helemaal niet overweg met transparantie: overal hangen vitrages. Er zijn geen zonweringen aangebracht, iets wat ik bij veel andere projecten wel zie. Dat houdt in dat de zone tussen de woning en de voortuin, de kleine stalen veranda, de dubbele voorgevel, goed werkt in deze. Het mooie aan de kleine stalen veranda is dat het blijkbaar in de behoefte aan openheid én privacy voorziet. Iets om zeker weer te herhalen, maar het is geen goedkope oplossing. Veel van de lamellen zijn gesloten, binnen is het toch opvallend licht. We hebben tijdens het ontwerpproces van de lamellengevel een één op één mock-up laten maken om het 'gevangeniskarakter' te testen.

Wat me het meest verbaast is dat niemand op- en aanbouwen heeft gemaakt. De metalen volumes zijn in diepte uitbreidbaar, daar heeft ook niemand gebruik van gemaakt. Te duur waarschijnlijk? Wat ook opvalt, is de voorbeeldige achterkant; geen enkele Gamma-schutting maar forse beukhagen. Nog steeds de beukhagen van het oorspronkelijke ontwerp, wat was dat een goed idee.

De genuanceerde Afrikaanse leien staan er nog als nieuw bij, dichterbij gekomen zie je de vervuiling vooral op het aluminium. In Nederland moet je echt onderhoudsloos bouwen, er wordt over het algemeen nauwelijks schoongemaakt. Op de leien en de aluminium lamellen is de vervuiling nauwelijks te zien. Conclusie: hoe meer textuur en reliëf hoe minder je de vervuiling ziet.

De gebruiker

Bouke Carels, bewoner (gezin met 2 kinderen): 'Nu, na 12 jaar begint onderhoud noodzakelijk te worden. Onze huizen zijn zeer smaakafhankelijk, het is maar wie je spreekt. Ik vind het een verrijking in de zee van standaard huizen. Het energieverbruik is hoog, daarom hebben we dit jaar een haard geplaatst.'

Na lang aandringen komt er dan tenslotte toch iets negatiefs: de schuine leien gevel ter plaatse van de voordeur werkt als de Niagara Falls. 'Als je naar buiten gaat terwijl het regent is het net of je een emmer water op je kop krijgt.' Een luifeltje bij de entree maken wij architecten niet graag, maar inmiddels doen we het wel omdat je anders de meest bizarre uitwassen boven de voordeur krijgt. Bij dit project is dat trouwens niet gebeurd.

Experimenteren in de jaren '90

De daklandschappen van Gaudi of de kolomvoeten van de Inari Shrine in Kyoto, de raamsculpturen in Krakau of de muurkolossen van het Alhambra: sommige details hebben een extra dimensie, ze spreken tot de verbeelding. De leien van dit project die subtiel met één nagel vastgezet zijn ter plaatse van de dakrand, komen incidenteel naar beneden. Over dat detail was indertijd heel veel te doen, de aannemer kwam met een standaard daktrim, maar dat wilden we niet, want de 'ketelhuizen' moesten tot in de hemel reiken. Daar hebben we echt voor gevochten. Typisch de jaren '90, we experimenteerden maar raak. Toch is het gewoon geen goed detail, inmiddels luister ik ook veel beter naar andere experts zoals een (onder) aannemer, ik zie ze niet meer als de vijand, maar meer als een bron waar je van kunt leren. Echter, de architect zou samen met de opdrachtgever de spin in het web moeten blijven. Tegenwoordig staat de aannemer in het midden en wordt de architect gevraagd voor een sausje.

